

Η Βραζιλία

Η Βραζιλία αποτελεί τον οικονομικό ηγεμόνα της Νότιας Αμερικής. Τα βασικά της στοιχεία είναι τα ακόλουθα:

Πληθυσμός: 207 εκατ.

ΑΕΠ: 2 τρις (9η οικονομία στον κόσμο)

Κατά κεφαλήν: 15.600 – παρ' όλα αυτά έχει σημαντική ανισότητα εντός του πληθυσμού της με αρκετούς να βρίσκονται στη μεσαία τάξη και λίγους πολύ πλούσιους, αλλά ταυτόχρονα και πολλά άτομα τα οποία ζουν σε φαβέλες/παραγκουπόλεις.

Ανεργία: 13.3%

Πληθωρισμός: 3.4%

Εξαγωγές: 217 δις

ΑΞΕ: 63 δις κατ' έτος – μια αρκετά καλή επίδοση

Η Βραζιλία είναι από αυτά τα κράτη που υπήρξαν αποικία μιας ευρωπαϊκής δύναμης (Πορτογαλία) αλλά δεν ακολούθησε μια πλήρως γραμμική και συνηθισμένη πορεία. Ανεξαρτητοποιήθηκε ουσιαστικά το 1822, ενώ οι κύριες περίοδοι όσον αφορά κυρίως στον οικονομικό τομέα ήταν η ακόλουθη:

1930-1950: Corporatism – μεγάλη έμφαση στο να δημιουργηθεί μια πρώτη ομάδα εταιρειών και η οικονομία να «επαγγελματικοποιηθεί».

1950-1960: Εξαγωγική εξωστρέφεια και οικονομικός εθνικισμός – όπως και σε μεγάλο μέρος του αναπτυσσόμενου κόσμου εφαρμόστηκαν πολιτικές οι οποίες στόχευαν στην ανάπτυξη των εξαγωγών και την παράλληλη μείωση των εισαγωγών (import-substitution) στη λογική της ανάδειξης μιας εθνικής οικονομίας και σχετικών επιχειρήσεων.

1964-1985: Δικτατορία

2003-2014: Έμφαση και σε κοινωνικό κράτος – με την άνοδο στην εξουσία του αριστερού Λούλα Ντα Σίλβα, η Βραζιλία ακολούθησε πολλές πολιτικές που αφορούσαν στην παροχή ενός -διχτιού προστασίας προς τους οικονομικά ασθενέστερους. Παράλληλα, υπήρξε μια εξαιρετική περίοδος για την οικονομία της.

2015-2017: Οικονομική Κρίση – τα σημερινά δεδομένα δείχνουν ότι μάλλον ξεπέρασε την κρίση και έχει μπει σε αναπτυξιακή τροχιά.

Η Βραζιλία θεωρείται ένας παγκόσμιος έμπορος – εξάγει μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων, ως επί το πλείστον πρώτες ύλες και αγροτοδιατροφικά σε ένα πολύ μεγάλο αριθμό προορισμών.

Βραζιλία και ΟΗΕ

Η Βραζιλία είναι ένας από τους ενεργότερους δρώντες από τον αναπτυσσόμενο κόσμο εντός του ΟΗΕ. Πρωταγωνιστεί σε αρκετές θεματικές συζητήσεις, προσπάθησε να δώσει λύσει το 2006 στο πρόβλημα με το Ιράν και στηρίζει με πολλούς στρατιωτικούς τις αποστολές του ΟΗΕ σε ολόκληρο τον κόσμο. Άλλωστε, η συμμετοχή στις αποστολές των κυανόκρανων αποτελεί κατά πολλούς στοιχείο αξιολόγησης για το πόσο υπεύθυνη στάση τηρεί μια χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο ενώ ταυτόχρονα σημειώνει τη δυνατότητα που έχει να στηρίξει τον οργανισμό.

Σημαντικό στοιχείο της Βραζιλίας εντός του ΟΗΕ είναι ότι αποτελεί 10 φορές εκλεγμένο μέλος του ΣΑ ως εκπρόσωπος της Νότιας Αμερικής. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει την εμπιστοσύνη των άλλων κρατών στη Βραζιλία ενώ βασίζεται και στο γεγονός ότι συχνά οι τοποθετήσεις της εμπεριέχουν το στοιχείο της εκπροσώπησης των συμφερόντων του αναπτυσσόμενου κόσμου και ειδικά της Λατινικής Αμερικής.

Παράλληλα, η Βραζιλία αποτελεί έναν από τους βασικότερους χρηματοδότες του ΟΗΕ, με σχεδόν πάντα απρόσκοπτη πληρωμή των σχετικών ποσών που της αναλογούν ενώ στηρίζει και διάφορες ad hoc προσπάθειες του οργανισμού σε παγκόσμια κλίματα.

Στη βάση αυτή, η Βραζιλία είναι μια από τις πλέον «λαλίστατες» χώρες επί της διαδικασίας αναθεώρησης του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί ο ΟΗΕ και, κυρίως, της διεύρυνσης του Συμβουλίου Ασφαλείας από τα τρέχοντα 15 μέλη και ειδικά από τα τρέχοντα 5 μόνιμα μέλη. Συμμετέχει, δε, σε ένα γκρουο χωρών, το G4, όπου μαζί με την Ιαπωνία, τη Γερμανία και την Ινδία διεκδικούν τη συμμετοχή τους στο ΣΑ ως μόνιμα μέλη.

Βραζιλία, Παγκόσμια Τράπεζα και ΔΝΤ

Η Βραζιλία είναι από εκείνα τα κράτη μέλη της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ όπου σε σχέση με την περίοδο έως και τις αρχές της δεκαετίας του 2000, αντέστρεψε ολοκληρωτικά τον ρόλο της. Πιο συγκεκριμένα, έως και το 2002 η Βραζιλία είχε γίνει αποδέκτης δανείων από το ΔΝΤ για να σταθεροποιήσει την οικονομία της (η 3^η φορά στην ιστορία της), ενώ ακόμα και σήμερα λαμβάνει δάνεια για αναπτυξιακά έργα εντός της επικράτειάς της από την ΠΤ. Όμως, από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 και ειδικά μετά την κρίση του 2007-8 η Βραζιλία ήταν από τις χώρες που αναδείχθηκε σε σημαντικό δρώντα ως προς την αναχρηματοδότηση των δύο

οργανισμών. Αυτό συνετέλεσε και στην αύξηση των δικαιωμάτων ψήφων που έχει από το 2010 και ύστερα (σε εφαρμογή από το 2016), ενώ χαρακτηριστική ήταν η τοποθέτηση Βραζιλιάνων αξιωματούχων σε επίσκεψη της Κριστίν Λαγκάρντ (ΔΝΤ) στη Βραζιλία όπου σημείωναν ότι αυτή τη φορά το ΔΝΤ ήρθε για να δανειστεί και όχι για να δανείσει.

Προς αυτή την αλλαγή έχει βοηθήσει η σημαντική άνοδος των τιμών αγροτικών προϊόντων και πρώτων υλών από το 2005 και ύστερα, οποία έδωσε σημαντικές δυνατότητες στην οικονομία της Βραζιλίας. Οδηγήσε, δε, στη συγκέντρωση σημαντικών συναλλαγματικών διαθεσίμων (ουσιαστικά «γέμισε το πορτοφόλι» της Βραζιλίας σε διεθνές επίπεδο).

Βραζιλία και ΠΟΕ

Η Βραζιλία εντάχθηκε στον ΠΟΕ από το 1995 ενώ ήταν μέλος στη ΓΣΔΕ από το 1948. Ως παγκόσμιος έμπορος είναι ιδιαίτερα ενεργός στις διάφορες εμπορικές διαπραγματεύσεις πιέζοντας ειδικά για την περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου στο πεδίο των πρώτων υλών και των αγροτικών προϊόντων. Ειδικά ως προς το τελευταίο, έρχεται συχνά σε διαφωνία τόσο με τις ΗΠΑ και την ΕΕ αλλά και αναπτυσσόμενες χώρες και συνεργάτες του στην ομάδα BRICS όπως η Ινδία.

Η ίδια η βραζιλιανική αγορά είναι αρκετά προστατευμένη, με ένα μέσο δασμό στο 30% περίπου που για αναδυόμενη οικονομία μπορεί να θεωρηθεί και υψηλός. Αντίστοιχα, είναι αρκετά δραστήρια στη χρήση του μηχανισμού επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ όπου συχνότερα διαμαρτύρεται παρά δέχεται καταγγελίες/διαμαρτυρίες από άλλα κράτη. Παράλληλα, ως μια χώρα με ιδιαίτερα ανοικτό εμπορικό προφίλ (πολλοί εταίροι, πολλά είδη προϊόντων,) συμμετέχει ως τρίτο μέρος σε αρκετές (133) υποθέσεις στις οποίες δεν εμπλέκεται άμεσα η ίδια.

Τέλος, η Βραζιλία είναι ιδιαίτερη ενεργή στο πεδίο των περιφερειακών συνεργασιών αφού αποτελεί τον *de facto* ηγέτη της Mercosur, μιας περιφερειακής συνεργασίας ιδιαίτερως ενεργούς όπου συμμετέχουν τα περισσότερα κράτη της Νότιας Αμερικής. Η συγκεκριμένη διάσταση της θέσης της Βραζιλίας είναι ιδιαίτερως κρίσιμη για να αντιληφθεί κανείς τα τεκταινόμενα εντός της ομάδας BRICS.